

Cronică teatrală

IOȘCA, SICĂ ȘI MITICĂ

„Ioșca, Sică și Mitică” este un spectacol aparent ușor, o comedie boulevardieră la prima vedere, despre trei prieteni care se cunosc într-o tabără și care rămân apropiați toată viața. Spun la prima vedere pentru că, de fapt, spectacolul este mai profund de atât. Cei trei reprezintă trei tipologii de personaj, Ioșca este ardelean, de-al locului (tabăra avea loc undeva în Transilvania, el fiind, cumva, gazdă), Sică este evreu, iar Mitică este... bucureștean (pentru ardeleni, cei din zona capitalei sunt alintați cu apelative gen „sudiști”, „regățeni” și, mai simplu și mai peiorativ, „mitici”). Și pentru că tot vorbim despre prima vedere, vă spun că cel mai bun personaj al spectacolului este cineva care nu apare până la final: o femeie misterioasă, cunoscută inițial în tren. Samantha este numele ei, însă numele de scenă, pentru că a fost „poreclită” astfel de către cel care a întâlnit-o în tren. Nu vreau să intru în detalii legate de Samantha, spun doar că singurul defect evident al spectacolului, al poveștii, este... apariția Samanthei! Nu am nimic cu actrița care o interpretează, însă mi se pare că ar fi fost perfectă ca personaj care nu apare, ca personaj pe care doar ni-l imaginăm. Blaga zicea că nu strivește „corola de minuni a lumii”. Eh, cam așa s-a întâmplat aici: apariția ei a strivit corola de minuni, ne-a stricat toate visele! Și pentru că tot sunt la Samantha, intervențiile sale audio sunt excelente, foarte intense, foarte plăcute. Deci nu doar că fusese descrisă de alții, dar o mai și auzeam. Ar fi fost de ajuns, zic eu.

Revenind la spectacolul în sine și la cei trei prieteni, ei se întâlnesc prima oară în studenție, în tabără, cândva înainte de '90, probabil puțin înainte, și continuă să se întâlnească în mod constant. Spectacolul este, de fapt, construit drept o succesiune de mini-scenete, care reprezintă întâlnirile lor. Avem la început două întâlniri (prima întâlnire, apoi când revin la masă, după ce avuseseră ceva activități în tabără, vedeți voi exact ce anume). Prin intermediul acestor întâlniri vedem trei lucruri: cum au evoluat ei ca oameni, cum s-au maturizat (evit să spun au îmbătrânit, deși n-ar fi un cuvânt tocmai greșit); cum

s-a schimbat societatea românească și cum a avut loc trecerea de la comunism la capitalism (celebra tranziție); dar și cum s-a schimbat societatea globală, per ansamblu, pentru că de la un punct încolo societatea românească se confundă cu societatea globală, trecutul devine irelevant, singurul care contează fiind prezentul și viitorul. Evident că primul gând mi-a zburat la celebrul „Take, Ianke și Cadâr” (un creștin, un evreu și un musulman). Al doilea gând a fost către „Poker” (piesa de teatru ajunsă apoi film; aceste două pelicule - fiindcă după „Poker” a urmat și „Ultimul corupt din România” - au intrat în istorie drept ultimele două filme regizate de Sergiu Nicolaescu). Acolo erau trei prieteni care se întâlneau pentru a juca Poker. Pentru a vedea cum mai stau cu norocul. Erau trei prieteni din medii diferite, trei prieteni aparent diferiți, care se întâlneau cu acest scop. Revenind la cei trei simpatici, ei se reîntâlnesc prima dată după 15 ani, într-un restaurant de lux. Încercam să-mi imaginez cum m-aș comporta eu dacă m-aș revedea cu cineva după 15 ani. Cum aș reacționa. Cum m-aș raporta la cei de lângă mine. Oare aș putea considera că mi-e prietenă o persoană pe care n-am mai văzut-o de 15 ani? Mai ales că 15 ani, în acea perioadă, însemnau mult mai mult decât înseamnă acum. Era vorba despre niște persoane cunoscute înainte de '89, în altă epocă. Aproape în altă viață.

Ce apare interesant este că în toate aceste întâlniri, chiar și în aceasta, Samantha îi urmărește. Ne putem gândi la ea ca la un înger păzitor (vedeți voi exact de ce), ca la cineva care îi veghează pentru ca lor să le fie bine și care intervine doar atunci când este cazul. Evident, cei mai în vârstă se pot gândi la ea și ca la un fel de „securistă bună”, vorbim totuși de perioada dinainte de '89. Nu zic dacă se „confirmă” una dintre ipotezele mele inițiale, rămâne să descoperiți singuri, însă trebuie luat în considerare și acest aspect. În fond, că tot vorbeam de îngeri, diavolul este, după cum știm, un „înger decăzut”, un fost înger care a ales „the dark side”. De ce n-am putea întâlni și îngeri foști diavoli? Ori cine știe ce alte forme intermediare? Vorbesc, evident, la modul metaforic. Apropo de Samantha, în România acest nume este asociat cu vrăjitoria, mai demult rulând un serial „Ce vrăji a mai făcut nevasta mea, Samantha”. Oare la acest lucru s-o fi gândit și dramaturgul?

Mi-au plăcut interpretările celor trei personaje, cei trei prieteni nedespărțiți, mi-a plăcut și al patrulea personaj, chelnerul, foarte simpatic, plin de viață, cu intervenții scurte, dar „intense”. Memorabile. Sunt scene în care reușește „să ia fața”, să eclipseze personajele principale prin simpla sa prezență. Excelent personaj, atât pentru cum e construit, cât mai ales pentru cum este interpretat (mai ales că, de fapt, actorul interpretează MAI MULTE personaje). Dintre cele trei personaje principale, vreau să vă gândiți un pic care dintre ele pare mai important. Mai relevant. Mai „principal”, dacă-mi este permisă exprimarea. Fără să vă dau un răspuns clar, cele trei personaje sunt construite cumva egal, chiar dacă fiecare dintre ele poate părea, în ochii cuiva, o idee mai important, vă spun doar că Daniel Neguț, actorul care-l interpretează pe Mitică, este și regizorul spectacolului. Vă las pe voi să decideți dacă el este cu adevărat „dirijorul” sau nu. Eu recunosc că îmi atrag atenția astfel de detalii, așa că dacă aflu dinainte că actorul X e și regizor, mai uit mai atent la el, mă „focusez” pe el, mai precis pe al său personaj. Nu știu dacă ar trebui să vă recomand și vouă asta, spun doar că asta fac eu în multe rânduri.

În final, o mică nedumerire: loșca (Iosif) pare a avea nume „mai de evreu” decât Sică; oare, de ce a fost ales un ardelean cu acest nume? Eu sunt dintre aceia care se uită foarte atent la nume, care caută semnificații aparte în numele fiecărui personaj. Așa cum numele Samantha m-a dus cu gândul la vrăjitorii. Voi mergeți să vedeți „loșca, Sică și Mitică”, oriunde s-ar juca acest spectacol. Nu este un spectacol pretențios, nu are decor plin de briz-briz-uri, ceea ce pentru mine este excelent. Teatrul înseamnă imaginație, înseamnă dialoguri, înseamnă să îți inducă o anumită stare. În ultimii ani am apreciat mai mult spectacolele cu decor aproape inexistent (decor minimalist). Cele cu decor amplu mai mult m-au dezamăgit. Nu neapărat din cauza decorului, ci mai mult pentru că am avut impresia că regizorii au vrut să mă impresioneze mai mult cu decorul și mai puțin (prea puțin) cu dialogurile.

La căderea cortinei, vă invit să gândiți care dintre cele cinci personaje vă reprezintă cel mai mult. Să vă gândiți dacă ați acționa la fel în locul lor (mă rog, aici excludeți chelnerul, el doar își făcea datoria). Și, mai ales, să vă gândiți dacă ați întâlnit personaje asemănătoare în viața de zi cu zi. Printre prieteni. Eu recunosc că da.

„loșca, Sică și Mitică” este, deci, un spectacol bun, pe care nu veți regreta dacă-l veți vedea. Unde anume și când, asta nu vă pot spune!

EMIL CĂLINESCU,
critic de artă teatrală și cinematografică

Nota Teatrului AGIR-ImpACT ART, București. Premiera comediei „loșca, Sică și Mitică”, de Nicolae Vasile, a avut loc la 12.05.2023, în următoarea distribuție: loșca - Ion Lorinczi; Sică - Viorel Speteanu; Mitică - Daniel Neguț; Samantha - Mariana Anghel; Chelnerul - Marius Herșcu. Regia - Daniel Neguț.